

**CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII AL REPUBLICII MOLDOVA
PROGRAMUL USAID DE ASISTENȚĂ RAPIDĂ PENTRU BUNA GUVERNARE**

**RAPORT
PRIVIND REZULTATELE EVALUĂRII IMPLEMENTĂRII
SISTEMULUI DE ÎNREGISTRARE AUDIO A ȘEDINȚELOR
DE JUDECATĂ „SRS FEMIDA”
ÎN INSTANȚELE JUDECĂTOREȘTI DIN
REPUBLICA MOLDOVA**

Chișinău, iulie 2011

CUPRINS:

SUMAR.....	3
Gradul de utilizare a „SRS Femida”	4
Motivele neutilizării “SRS Femida” în instanțele judecătorești	8
Utilizarea parțială a „SRS Femida” în instanțele judecătorești	10
Utilizarea cu regularitate a „SRS Femida” în instanțele judecătorești	12
Solicitările instanțelor de judecată privind îmbunătățirea condițiilor de utilizare și modificări necesare în sistemul „SRS Femida”	13
ANEXE	17

SUMAR

În perioada 22 – 29 iunie 2011, un Grup comun de evaluare compus din reprezentanți ai Consiliului Superior al Magistraturii, Inspecției Judiciare din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii și a Programului USAID de Asistență Rapidă pentru Buna Guvernare, a vizitat 32 de instanțe judecătorești din Moldova în scopul evaluării gradului de utilizare a sistemului de înregistrare audio a ședințelor de judecată ”SRS Femida”, a documentării cauzelor neutilizării sistemului și colectării propunerilor care ar duce la înlăturarea acestor cauze.

Sistemul de înregistrare audio a ședințelor de judecată ”SRS Femida” constă din echipament periferic (calculatoare și microfoane) și un soft special de înregistrare. În 2009, grație suportului financiar din partea Programului pentru Buna Guvernare finanțat de Fondul „Provocările Mileniului” și administrat de către USAID, toate sălile de judecată din instanțele de judecată din Moldova au fost dotate cu seturi de înregistrare audio a ședințelor de judecată. Obligativitatea înregistrării audio a ședințelor este prevăzută de Codurile procesuale penal și civil din R.M, iar modalitatea de înregistrare și responsabilitatea pentru efectuarea, păstrearea și arhivarea înregistrărilor audio sunt prevăzute în Regulamentul privind înregistrarea audio digitală a ședințelor de judecată aprobat prin Hotărârea CSM nr. 212/8 din 18 iunie 2009.

Participanții la ședința de judecată au dreptul de a primi o copie a înregistrărilor audio de la ședințele de judecată contra unei taxe de 20 lei.

În 2009, apoi în 2010-2011, toți grefierii din instanțele de judecată au fost instruiți privind modul de utilizare a echipamentului și a softului ”SRS Femida”.

Totuși, Grupul comun de evaluare a constatat, în urma vizitelor efectuate în instanțele judecătorești și în baza informațiilor acumulate prin telefon și email, că din cele 53 instanțe judecătorești, doar în **12** instanțe ”SRS Femida” se utilizează cu regularitate pentru înregistrarea ședințelor, în **9** instanțe acesta se utilizează uneori, iar în **32** judecătorii ”SRS Femida” nu se utilizează deloc.

Cauzele neutilizării ”SRS Femida” sunt diverse, începînd cu nedorința conducerii instanței de a utiliza sistemul, deficiențele tehnice care fac imposibilă utilizarea echipamentului, insuficiența echipamentului de audio înregistrare și a sălilor de judecată pentru înregistrarea tuturor ședințelor, dar și lipsa unei instruirii permanente a grefierilor, în special a celor care abia și-au început activitatea în această postură.

Detaliile privind aceste cauze și instanțele care le-au invocat sunt listate în continuare, de rînd cu propuneri de îmbunătățire a situației existente sugerate de instanțe.

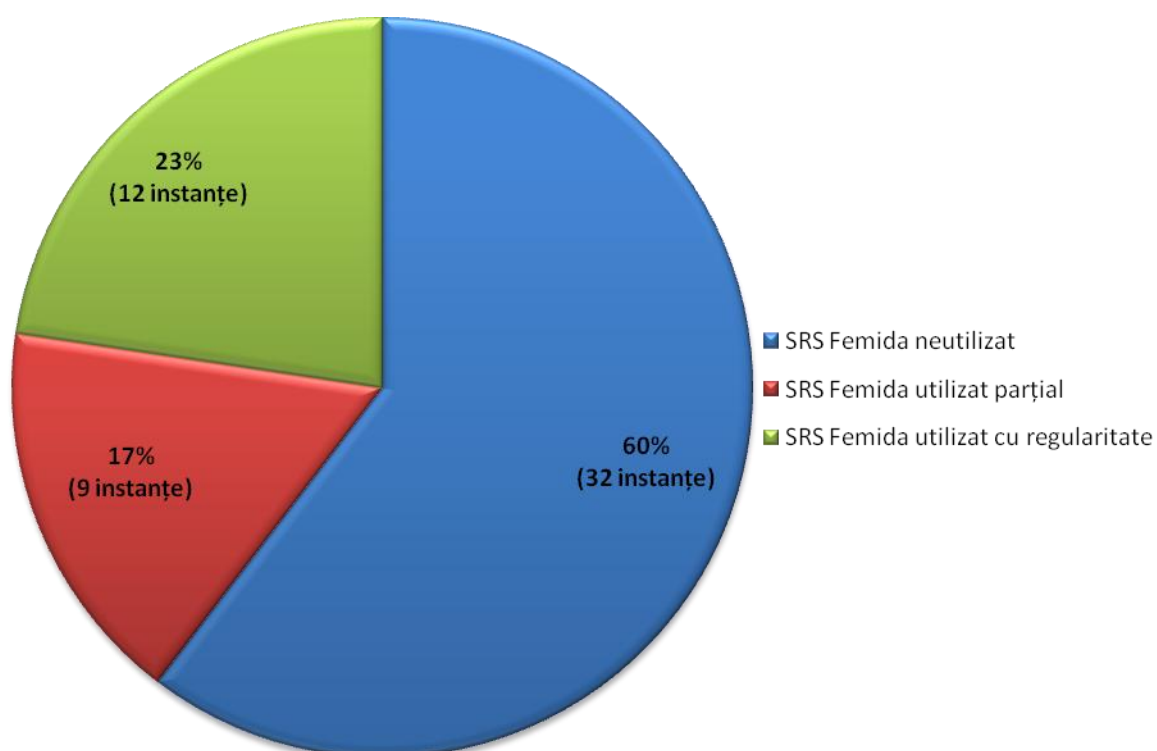
Gradul de utilizare a „SRS Femida”

În tabelul de mai jos sunt indicate instanțele de judecată care utilizează cu regularitate, uneori sau deloc “SRS Femida”:

Utilizează cu regularitate	Utilizează uneori	Nu utilizează deloc
Curtea de Apel Bălți	Judecătoria Bălți	Curtea Supremă de Justiție
Curtea de Apel Bender	Judecătoria Călărași	Curtea de Apel Chișinău
Curtea de Apel Cahul	Judecătoria Ceadâr-Lunga	Curtea de Apel Economică
Curtea de Apel Comrat	Judecătoria Cimișlia	Judecătoria Economică de Circumscripție
Judecătoria Comrat	Judecătoria Dondușeni	Judecătoria Militară
Judecătoria Criuleni	Judecătoria Ialoveni	Judecătoria Botanica, Chișinău
Judecătoria Glodeni	Judecătoria Rîșcani	Judecătoria Buiucani, Chișinău
Judecătoria Hîncești	Judecătoria Ștefan-Vodă	Judecătoria Centru, Chișinău
Judecătoria Nisporeni	Judecătoria Taraclia	Judecătoria Ciocana, Chișinău
Judecătoria Rezina		Judecătoria Rîșcani, Chișinău
Judecătoria Rîbnița		Judecătoria Anenii Noi
Judecătoria Ungheni		Judecătoria Basarabeasca
		Judecătoria Bender
		Judecătoria Briceni
		Judecătoria Cahul
		Judecătoria Cantemir
		Judecătoria Căușeni
		Judecătoria Drochia
		Judecătoria Dubăsari

		Judecătoria Edineț
		Judecătoria Fălești
		Judecătoria Florești
		Judecătoria Grigoriopol
		Judecătoria Leova
		Judecătoria Ocnîța
		Judecătoria Orhei
		Judecătoria Sîngerei
		Judecătoria Șoldănești
		Judecătoria Soroca
		Judecătoria Strășeni
		Judecătoria Telenești
		Judecătoria Vulcănești

Astfel, în raport procentual, utilizarea “SRS Femida” în instanțele judecătorești din Republica Moldova se prezintă în felul următor: 60% (32 instanțe) din numărul de instanțe judecătorești nu utilizează deloc “SRS Femida”, pe cînd 17% (9 instanțe) utilizează uneori sistemul “SRS Femida” pentru înregistrarea ședințelor de judecată și numai 23% (12 instanțe) utilizează cu regularitate “SRS Femida” - vezi graficul de mai jos:

Utilizarea sistemului „SRS Femida” de către instanțele de judecată este expus pe harta Republicii Moldova. Cu simbolul microfoanelor cu diferite culori sunt indicate instanțele care nu utilizează „SRS Femida”, care utilizează uneori și care utilizează sistemul pe deplin.

- **Microfonul roșu** pentru instanțele judecătorești care nu utilizează sistemului „SRS Femida”.

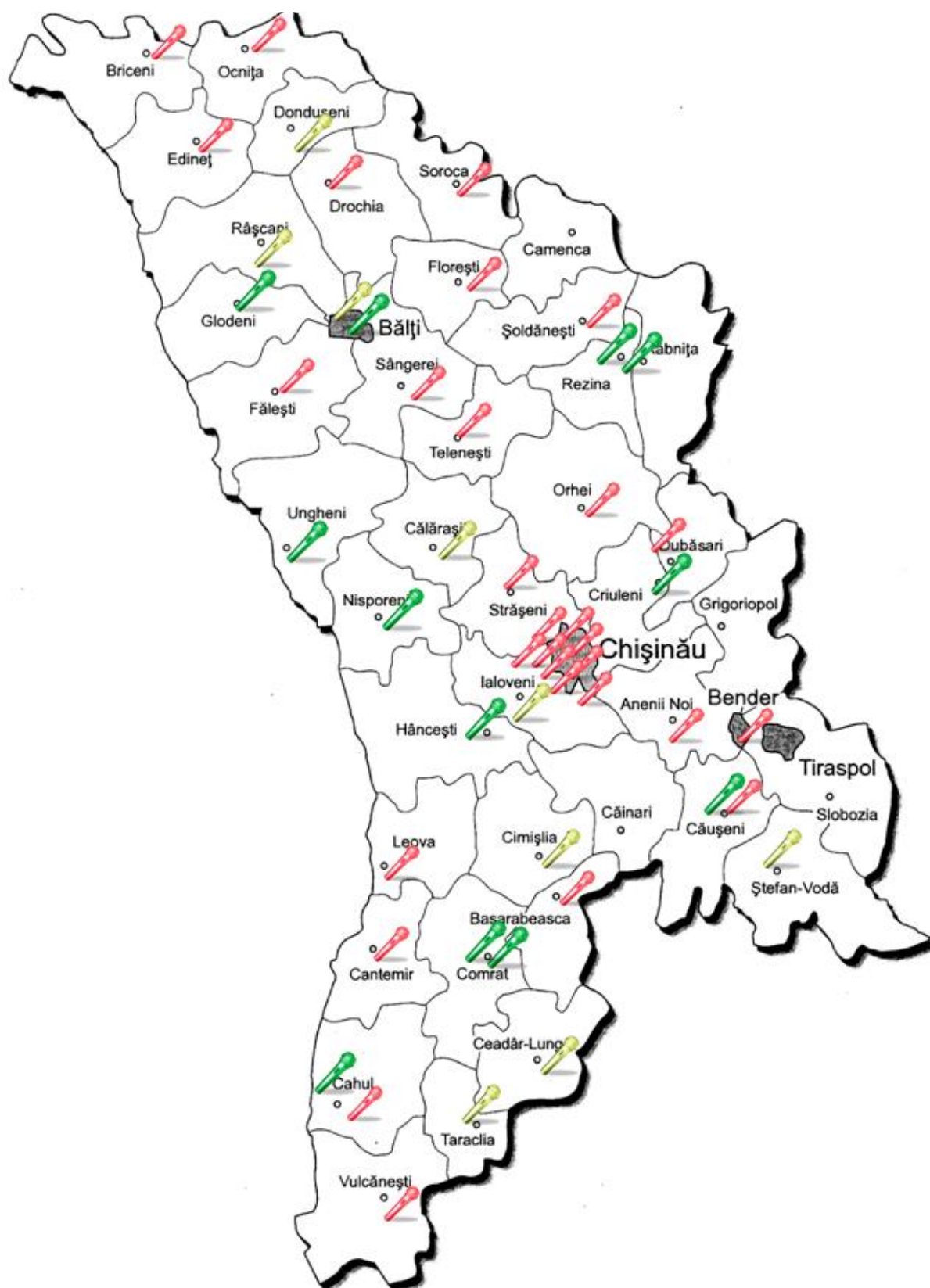

- **Microfonul galben** pentru instanțele judecătorești care utilizează uneori „SRS Femida”.

- **Microfonul verde** pentru instanțele judecătorești care utilizează cu regularitate sistemului înregistrării tehnice a proceselor de judecată „SRS Femida”.

**Harta utilizării sistemului înregistrării tehnice a proceselor de judecată
„SRS Femida”**

Motivele neutilizării “SRS Femida” în instanțele judecătorești

În judecătoriile în care SRS Femida” nu se utilizează, există unul sau un cumul de motive invocate de către angajații instanțelor judecătorești, precum urmează:

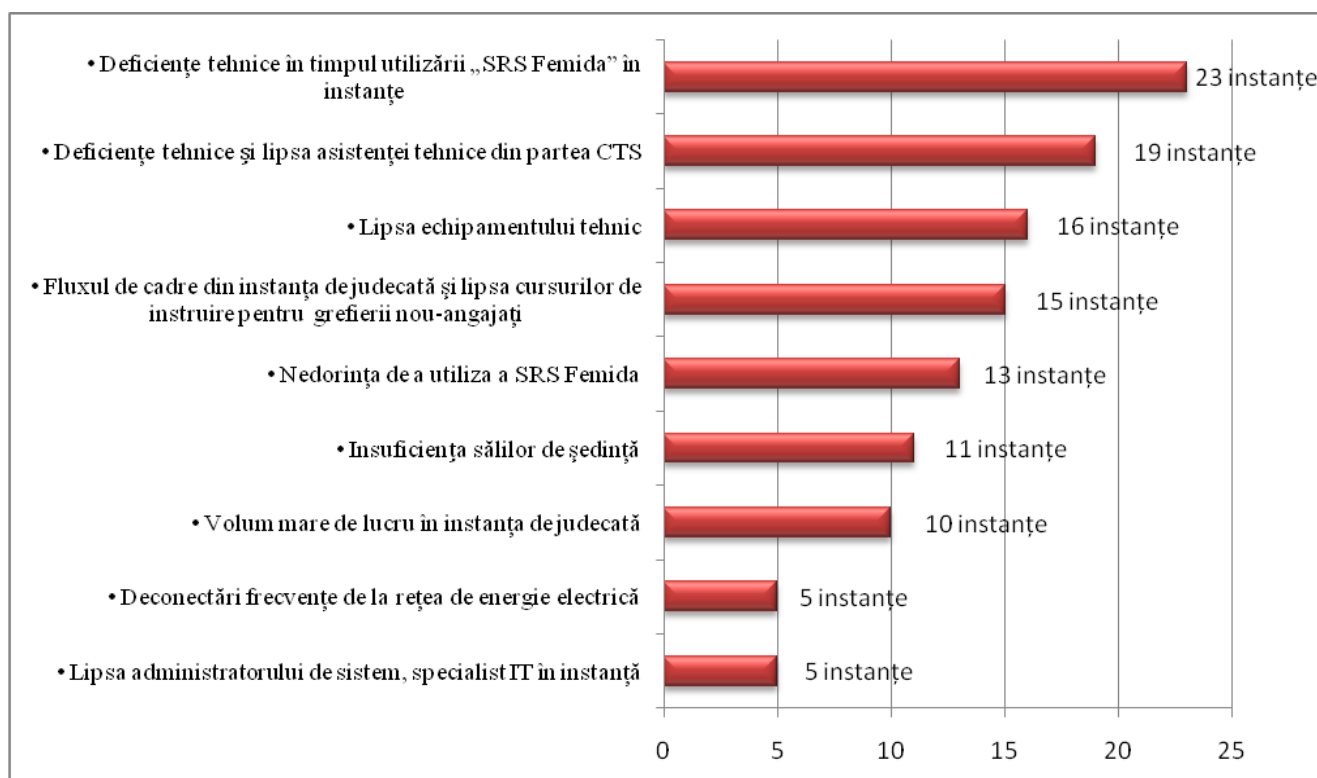
- **Nedorința de a utiliza SRS Femida.** În 13 instanțe de judecată, conducerea instanței de judecată nu face nici un efort pentru a încuraja și facilita utilizarea SRS Femida în instanță, astfel încalcând prevederile Codurilor procesuale și a Regulamentului CSM privind înregistrarea audio a ședințelor de judecată. O astfel de nedorință nejustificată de a utiliza “SRS Femida” există în: *Judecătoria Căușeni, Judecătoria Anenii Noi, Judecătoria Strășeni, Judecătoria Orhei, Judecătoria sec. Rîșcani, mun. Chișinău, Judecătoria sec. Centru, mun. Chișinău, Judecătoria Briceni, Judecătoria Sîngere, Judecătoria Cahul, Judecătoria Basarabeasca, Judecătoria sec. Botanica, mun. Chișinău, Curtea de Apel Economică, Judecătoria Economică de Circumscripție*);
- **Fluxul de cadre din instanța de judecată și lipsa cursurilor de instruire pentru grefierii nou-angajați.** În unele instanțe, fluxul grefierilor este mare, iar grefierii care se angajează nu sunt instruiți în mod organizat (de exemplu, în cadrul Centrelor Regionale de Tehnologii Informaționale ale INJ). Această situație există în 15 instanțe (*Judecătoria Căușeni, Judecătoria sec. Rîșcani, mun. Chișinău, Judecătoria sec. Centru, mun. Chișinău, Judecătoria sec. Buiucani, mun. Chișinău, Judecătoria Orhei, Judecătoria Florești, Judecătoria Șoldănești, Judecătoria Briceni, Judecătoria Sîngerei, Judecătoria Taraclia, Judecătoria Ceadâr-Lunga, Judecătoria Drochia, Judecătoria Cahul, Judecătoria Basarabeasca, Judecătoria Cimișlia*);
- **Deficiențe tehnice și lipsa asistenței tehnice din partea CTS:** echipamentul “SRS Femida” nu funcționează din două cauze principale: echipamentul și programul SRS Femida nu sunt configurate în mod adecvat, iar programa “SRS Femida View” nu este instalată la calculatoarele din birourile grefierelor. La solicitarea repetată din partea instanțelor de judecată, CTS nu s-a prezentat pentru a înlătura defecțiunile existente (*Judecătoria Căușeni, Anenii Noi, Judecătoria Strășeni, Judecătoria Orhei, Judecătoria sec. Ciocana, mun. Chișinău, Judecătoria sec. Rîșcani, mun. Chișinău, Judecătoria sec. Centru, mun. Chișinău, Judecătoria sec. Buiucani, mun. Chișinău, Judecătoria Bălți, Judecătoria Florești, Judecătoria Șoldănești, Judecătoria Briceni, Judecătoria Sîngerei, Judecătoria Drochia, Judecătoria Cahul, Judecătoria Taraclia, Judecătoria Ceadâr – Lunga, Judecătoria Basarabeasca, Judecătoria Cimișlia*).
- **Lipsa administratorului de sistem, specialist IT în instanță care ar înlătura imediat defecțiunile tehnice apărute în timpul utilizării “SRS Femida”.** (*Judecătoria Căușeni, Judecătoria Briceni, Judecătoria Drochia, Judecătoria Cahul, Judecătoria sec. Rîșcani, mun. Chișinău*);
- **Lipsa echipamentului tehnic.** 16 instanțe au invocat lipsa seturilor necesare ale sistemelor “SRS Femida”, a calculatoarelor, precum și uzarea celor existente fapt ce cauzează dificultăți în efectuarea înregistrărilor audio a ședințelor de judecată și utilizarea “SRS Femida” (*Judecătoria Anenii Noi, Judecătoria Strășeni, Judecătoria Orhei, Judecătoria sec. Ciocana, mun. Chișinău, Judecătoria sec. Rîșcani, mun. Chișinău, Judecătoria sec. Centru, mun. Chișinău, Judecătoria sec. Buiucani, mun. Chișinău, Judecătoria Florești, Judecătoria Șoldănești, Judecătoria Briceni,*

Judecătoria Sîngerei, Judecătoria Cahul, Judecătoria Taraclia, Judecătoria Ceadîr – Lunga, Judecătoria Basarabeasca, Judecătoria Cimişlia);

- **Insuficiența sălilor de ședință.** Existența unui număr insuficient de săli de ședință echipate cu sisteme „SRS Femida” la un număr mult mai mare de judecători duce la imposibilitatea înregistrării audio a tuturor ședințelor de judecată. Această situație există în special în instanțele de judecată din mun. Chișinău, dar și 7 instanțe raionale au menționat o atare insuficiență a numărului sălilor de judecată (*Judecătoria Anenii Noi, Judecătoria Strășeni, Judecătoria Orhei, Judecătoria sec. Ciocana, mun. Chișinău, Judecătoria sec. Rîșcani, mun. Chișinău, Judecătoria sec. Centru, mun. Chișinău, Judecătoria sec. Buiucani, mun. Chișinău, Judecătoria Bălți, Judecătoria Taraclia, Judecătoria Ceadîr – Lunga, Judecătoria Cimişlia*)
- **Volum mare de lucru în instanța de judecată:** Instanțele judecătorești sunt angajate în examinarea unui număr mare de dosare, ceea ce împiedică utilizarea în mod regulat a sistemului „SRS Femida” (*Judecătoria Anenii Noi, Judecătoria Strășeni, Judecătoria Orhei, Judecătoria Sîngerei, Judecătoria sec. Ciocana, mun. Chișinău, Judecătoria sec. Rîșcani, mun. Chișinău, Judecătoria sec. Centru, mun. Chișinău, Judecătoria sec. Buiucani, mun. Chișinău, Judecătoria Bălți, Judecătoria Cahul*);
- **Deficiențe tehnice în timpul utilizării „SRS Femida” în instanțe.** Apar probleme tehnice în timpul utilizării „SRS Femida”, în timpul înregistrării ședințelor de judecată. S-au depistat probleme la reproducerea audio a ședinței înregistrate prin „SRS Femida” și „SRS Femida View”. Viteza foarte redusă a „SRS Femida” din cauza sistemului de operare Vista din calculatoarele din cadrul sălilor de ședințe care necesită o memorie operativă de cel puțin 2 GB. Imposibilitatea audierii ședințelor înregistrate audio. Blocarea frecventă a „SRS Femida”. Imposibilitatea transcrierii ședințelor înregistrate pe CD-uri. (*Judecătoria Căușeni, Curtea de Apel Bender, Judecătoria Anenii Noi, Judecătoria Criuleni, Judecătoria Strășeni, Judecătoria Orhei, Judecătoria Nisporeni, Judecătoria sec. Ciocana, mun. Chișinău, Judecătoria sec. Rîșcani, mun. Chișinău, Judecătoria sec. Centru, mun. Chișinău, Judecătoria sec. Buiucani, mun. Chișinău, Judecătoria Bălți, Curtea de Apel Bălți, Judecătoria Florești, Judecătoria Șoldănești, Judecătoria Briceni, Judecătoria Sîngerei, Judecătoria Drochia, Judecătoria Telenești, Judecătoria Cahul, Judecătoria Taraclia, Judecătoria Ceadîr – Lunga, Judecătoria Basarabeasca, Judecătoria Cimişlia*).
- **Deconectări frecvente de la rețeaua de energie electrică.** Probleme majore cu Rețelele electrice, fapt ce cauzează deconectarea frecventă a luminii, aproximativ de 5 ori pe zi; deconectarea frecventă a serverului; lipsa frecventă a internetului. (*Judecătoria Cimişlia, Judecătoria Șoldănești*).

Motivele care au determinat instanțele judecătorești să nu utilizeze „SRS Femida” sunt expuse în graficul de mai jos:

Motivele neutilizării SRS „Femida” expuse de către instanțele judecătorești

Utilizarea parțială a „SRS Femida” în instanțele judecătorești

În judecătoriile unde “SRS Femida” este utilizat parțial, motivele expuse de către angajații instanțelor judecătorești sunt următoarele:

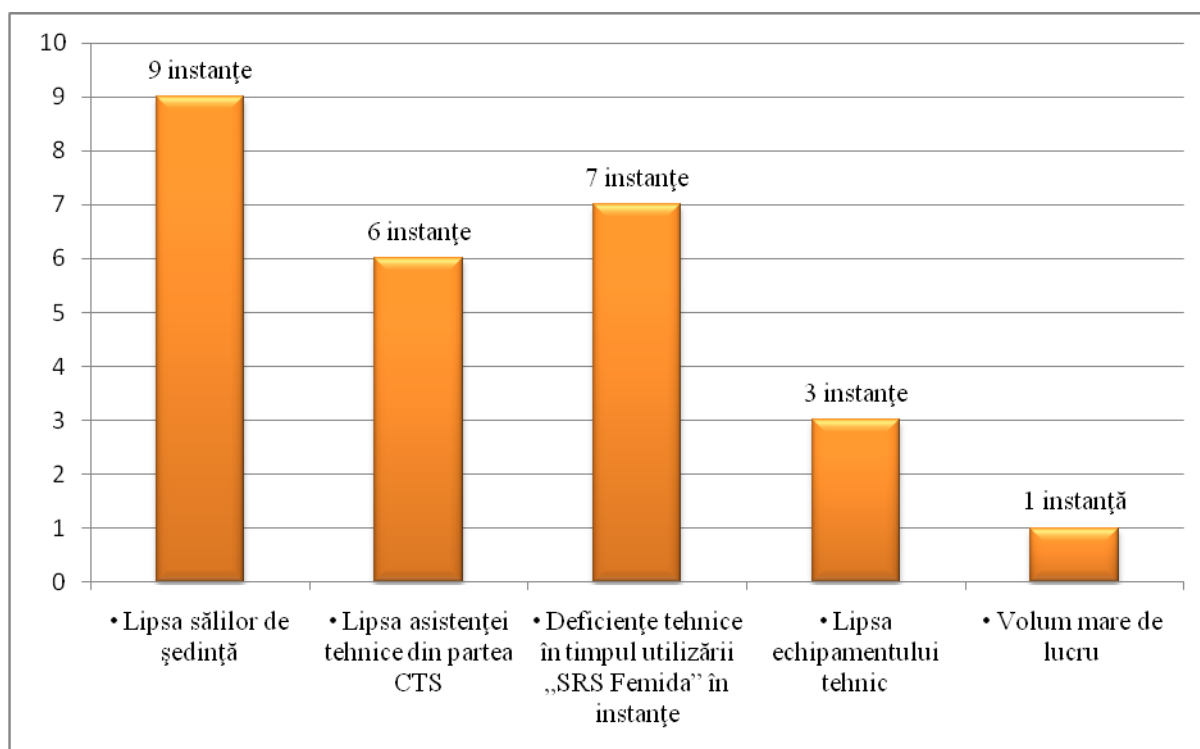
- **Lipsa sălilor de ședință.** Existența unei număr insuficient de săli de ședințe echipate cu sisteme “SRS Femida” la un număr mult mai mare de judecători face dificilă înregistrarea audio a tuturor ședințelor de judecată (*Judecătoria Bălți, Judecătoria Călărași, Judecătoria Ceadâr-Lunga, Judecătoria Cimișlia, Judecătoria Dondușeni, Judecătoria Ialoveni, Judecătoria Rîșcani, Judecătoria Stefan Voda, Judecătoria Taraclia*)
- **Lipsa asistenței tehnice din partea CTS.** Ignorarea solicitărilor de către Centrul de Telecomunicații Speciale parvenite din partea instanțelor judecătorești cu privire la înlăturarea defecțiunilor tehnice cu scopul utilizării echipamentului tehnic existent în instanțele judecătorești (*Judecătoria Bălți, Judecătoria Ceadâr-Lunga, Judecătoria Cimișlia, Judecătoria Ialoveni, Judecătoria Stefan Voda, Judecătoria Taraclia*);
- **Deficiențe tehnice în timpul utilizării „SRS Femida” în instanțe.** Apariția problemelor tehnice în timpul utilizării SRS Femida, în timpul înregistrării ședințelor de judecată. S-au depistat probleme la reproducerea audio a ședinței înregistrate prin “SRS Femida” și “SRS Femida View”. Viteza foarte redusă a “SRS Femida” din cauza sistemului de operare Vista din calculatoarele din cadrul sălilor de ședințe care necesită o memorie operativă de cel puțin 2 GB. Imposibilitatea audierii ședințelor înregistrate

audio. Blocarea frecventă a SRS Femida. Imposibilitatea transcrierii ședințelor înregistrate pe CD-uri (*Judecătoria Bălți, Judecătoria Călărași, Judecătoria Ceadâr-Lunga, Judecătoria Dondușeni, Judecătoria Ialoveni, Judecătoria Ștefan Voda, Judecătoria Taraclia*).

- **Lipsa echipamentului tehnic.** 3 instanțe au invocat lipsa numărului suficient de seturi „SRS Femida” pentru efectuarea înregistrărilor audio în sălile de ședințe, lipsa de computere, precum și uzura celor existente în instanțe (*Judecătoria Taraclia, Judecătoria Ceadâr – Lunga, Judecătoria Bălți*);
- **Volum mare de lucru** în instanța de judecată. (*Judecătoria Bălți*).

Motivele care au determinat instanțele judecătorești să utilizeze doar parțial „SRS Femida” sunt expuse în graficul de mai jos:

**Motivele utilizării parțiale SRS „Femida”
după numărul de cazuri expuse de către instanțele judecătorești**

Din numărul total de instanțe (9 instanțe) unde se utilizează parțial „SRS Femida” sunt expuse câteva cazuri de utilizare, relatate de angajații instanțelor judecătorești.

- **Judecătoria Taraclia:** SRS Femida se utilizează parțial, în dependență de posibilitatea petrecerii ședințelor în sala de judecată. Din totalul de dosare s-au înregistrat audio aproximativ – 10 %. Judecătoria Taraclia dispune de 2 săli de ședință echipate cu sisteme „SRS Femida” din totalul de 4 săli existente în instanță.
- **Judecătoria Ceadâr–Lunga:** SRS Femida se utilizează parțial (se înregistrează doar ședințele petrecute în sala de ședință). La moment, datorită schimbării sediului instanței, echipamentul de înregistrare audio necesită a fi configurat.

- **Judecătoria Cîmîșlia:** *SRS Femida se utilizează parțial. Dosarele penale se înregistrează – 90 %, Dosarele civile – 5 %, 4 grefieri/judecători din totalul de 4 grefieri/judecători utilizează SRS Femida*

Utilizarea cu regularitate a „SRS Femida” în instanțele judecătorești

Din numărul total de instanțe (12 instanțe) unde se utilizează pe deplin “SRS Femida” sunt expuse de către angajații instanțelor judecătorești următoarele istorii de success:

- **Judecătoria Hîncești.** *Instanța de judecată dispune de 3 săli de ședințe echipate cu sisteme “SRS Femida. Suplimentar Judecătoria Hîncești a amenajat sala nr 4 pentru care instanța a procurat din surse financiare proprii un set de sistem “SRS Femida” suplimentar pentru a organiza ședințe de judecată cu efectuarea înregistrărilor audio. S-au înregistrat ședințe de judecată pe dosare penale, civile și contravenționale în număr de peste 1074 înregistrări audio, (anii 2009–2010 – 350 înregistrări audio pe dosare civile, penale și contravenționale), (anul 2011 - 513 înregistrări audio pentru dosare civile, și 208 ședințe pentru dosare penale, și 3 pentru dosare contravenționale). Judecătoria Hîncești utilizează sistemul sistemul înregistrării tehnice a proceselor de judecată „SRS Femida” SRS “Femida” din luna iunie 2009. La solicitarea părților este eliberat CD cu înregistrarea audio a ședinței de judecată. În Judecătoria Hîncești activează 8 judecători și 8 grefieri.*
- **Judecătoria Criuleni.** *SRS “Femida” este utilizat deplin în cadrul judecătoriei Criuleni. 99 % din totalitatea ședințelor de judecată (penale, civile și contravenționale) sunt înregistrate audio. SRS “Femida” este utilizat de către toate grefierele instanței de judecată fără nici o excepție.*
- **Judecătoria Nisporeni.** *„SRS Femida” este utilizat pe deplin în cadrul judecătoriei Nisporeni la nivelul de 99,9 % din totalitatea ședințelor de judecată (penale, civile și contravenționale). “SRS Femida” este utilizat de către toate grefierele instanței de judecată fără nici o excepție (5 echipe de grefieri/judecători din totalul de 5 echipe de grefieri/judecători).*
- **Curtea de Apel Bălți.** *“SRS Femida” este utilizat pe deplin. Înregistrarea totală a ședințelor în prima instanță și în apel – 100 %. În recurs și contencios înregistrarea ședințelor se face doar la solicitarea participanților dat fiind faptul neîntocmirii proceselor verbale în instanța de recurs și contencios administrative. 19 grefieri/judecători din 19 grefieri/judecători utilizează “SRS Femida” cu regularitate.*
- **Curtea de Apel Cahul.** *“SRS Femida” este utilizat la nivelul de 100% din totalitatea ședințelor de judecată, sunt efectuate înregistrări audio pentru dosare în examinare pentru primă instanță, în apel și examinate în procedură de recurs. Este eliberat CD cu înregistrarea audio a ședinței de judecată. “SRS Femida” este utilizat de către toate grefierele instanței, înregistrările sunt efectuate din anul 2009. CA Cahul dispune de 2 săli de ședințe echipate cu sistemul “SRS Femida”. Beneficiarii “SRS Femida” (grefierii și judecătorii) din CA Cahul au manifestat mulțumiri față de experiența de lucru cu acest sistem. În CA Cahul activează 6 judecători.*

- **Curtea de Apel Comrat.** *“SRS Femida” este utilizat cu regularitate. S-au înregistrat ședințe de judecată pe dosare penale, civile și contravenționale în număr de peste 500 înregistrări audio. Instanța de judecată dispune de 2 săli de ședințe echipate cu sistemul SRS Femida. SRS “Femida” este utilizat de către toate grefierile instanței. Înregistrarea audio se efectuează pentru dosare în examinare pentru primă instanță, în apel. Nu sunt efectuate înregistrări audio pentru dosarele examinate în procedură de recurs. La solicitarea părților este eliberat CD cu înregistrarea audio a ședinței de judecată. În CA Comrat activează 6 judecători și 6 grefieri*
- **Judecătoria Comrat.** *Instanța de judecată dispune de 4 săli de ședințe echipate cu sisteme “SRS Femida” care sunt utilizate și unde se fac înregistrări audio practice pentru toate ședințele de judecată. Se fac înregistrări pe dosare penale, civile și contravenționale. Toți grefierii din judecătoria Comrat utilizează „SRS Femida” din luna ianuarie 2011. Înregistrarea audio se efectuează pentru toate dosarele în examinare cu careva excepții în cazul defecțiunilor tehnice apărute în timpul ședințelor de judecată. Au fost salvate 300 înregistrări audio ale ședințelor de judecată.*

Solicitările instanțelor de judecată privind îmbunătățirea condițiilor de utilizare și modificări necesare în sistemul „SRS Femida”

Mai jos sunt enumerate solicitările expuse de instanțele judecătorești în scopul utilizării eficiente a „SRS Femida”, precum și lista modificărilor necesare în “SRS Femida”.

Propunerile și solicitările formulate de beneficiarii sistemului “SRS Femida” au fost de asemenea adresate în scris către Consiliul Superior al Magistraturii, Ministerul Justiției (Departamentul de Administrare Judecătorească), Centrul de Telecomunicații Speciale și Programul USAID de Asistență Rapidă pentru o Bună Guvernare, după cum urmează:

Personal pentru instanță: (12 instanțe)

- Angajarea unui specialist IT în deservirea sistemului SRS Femida și calculatoarelor din rețeaua de calculatoare din cadrul instanței de judecată;
- Angajarea în cadrul instanței a personalului suplimentar (referent, consultant) pentru organizarea și asistarea judecătorilor în procesul de lucru.

Instruire inițială și continuă: (15 instanțe)

- Instruirea inițială a noilor grefieri și instruirea continuă a personalului în domeniul utilizării SRS Femida în incinta instanței cu efectuarea înregistrărilor audio test și a înregistrărilor ședințelor de judecată în procese reale de judecată, asistarea de către instructor a grefierilor în sălile de ședințe. În cazul în care nu este posibilă instruirea în incinta instanței, astfel de cursuri urmează a fi incluse în curricula pentru instruirea inițială și continuă a grefierilor în cadrul INJ.

Echipament suplimentar în judecătorii: (20 instanțe)

- Utilizarea cu sisteme “SRS Femida” a birourilor judecătorilor, deoarece majoritatea ședințelor de judecată sunt desfășurate chiar în birourile judecătorilor. Montarea sistemului “SRS Femida” în calculatoarele tuturor grefierilor.

- Utilizarea sistemelor SRS Femida în sălile de ședințe cu imprimante pentru a oferi posibilitatea imprimării procesului verbal/dispozițiilor îndată după finisarea ședinței de judecată;
- Îmbunătățirea memoriei operative a computerilor pentru o mai rapidă accesare a “SRS Femida” și PCGD, de la 500 MB la 1 GB (cel puțin);
- Utilizarea suplimentară a instanței cu imprimante și scanere pentru ridicarea calității serviciilor prestate justițiabililor;
- Se solicită instalarea calculatoarelor adiționale în sălile de ședințe echipate cu seturi “SRS Femida” pentru utilizarea concomitentă a “SRS Femida” de 2 grefieri, pentru a asigura trecerea rapidă de la un dosar la altul, de la o ședință la alta în timpul ședințelor de judecată la examinarea mai multor dosare concomitent, examinarea în colegiile de judecată.
- De dotat serverul instanței de judecată cu un bloc de memorie suplimentar pentru a fi posibilă restabilirea ședințelor șterse de pe server. (în cazul deteriorării CD-ului).

Asistență tehnică din partea CTS (15 instanțe)

- Asigurarea condițiilor tehnice ce ar permite înregistrarea audio a tuturor ședințelor. CTS să configureze și să ajusteze sistemele “SRS Femida” în toate sălile de ședințe. Ajustarea programei “SRS Femida View” în toate birourile grefierelor.;
- CTS să verifice existența conexiunii între calculatoarele din sălile de ședințe și serverul instanței pentru a oferi posibilitatea salvării înregistrărilor audio al ședințelor de judecată pe server.
- CTS urmează să dispună de câte un reprezentant în fiecare raion
- pentru o mai bună gestionare a echipamentului tehnic din cadrul instanțelor judecătorești.

Modificări în programul de soft a sistemului „SRS Femida” (22 de instanțe)

- De prevăzut accesul tuturor grefierilor la mapa cu fișiere audio al înregistrărilor efectuate în sălile de ședință și salvate pe serverul instanței (mapa - Records);
- De creat legătură între PIGD și Femida cu posibilitatea transferului informației despre participanți în programul “SRS Femida”. Se solicită asistență CTS pentru configurarea legăturii dintre PIGD și “SRS Femida”;
- Crearea condițiilor tehnice pentru efectuarea transferului înregistrărilor audio ale ședințelor de judecată între serverele instanțelor judecătorești. Se solicită asistență tehnică de la CTS în acest sens;
- Modificarea programului “SRS Femida” cu crearea posibilității de înregistrare a ședințelor de judecată în timpul examinării dosarelor de către colegiile de judecată. Ajustarea “SRS Femida” în scopul micșorării duratei de salvare a înregistrării audio pe server;.
- Modificarea “SRS Femida” pentru a crea posibilitatea continuării înregistrării audio a ședințelor pe același dosar în altă zi, după salvarea fișierului audio pe server;
- De prevăzut posibilitatea salvării fișierelor înregistrărilor audio efectuate la un dosar într-o singură mapă pe serverul instanței, ceea ce ar ușura căutarea înregistrărilor în “SRS Femida”;
- Modificarea modelelor de procese verbale încărcate în programul “SRS Femida” după tipuri de dosare conform criteriilor stabilite de instanțe. Pentru modelele de procese verbale încărcate în “SRS Femida” se solicită parametri necesari pentru anumite tipuri de documente juridice;. De asemenea, excluderea ieroglifelor ce apar în locul

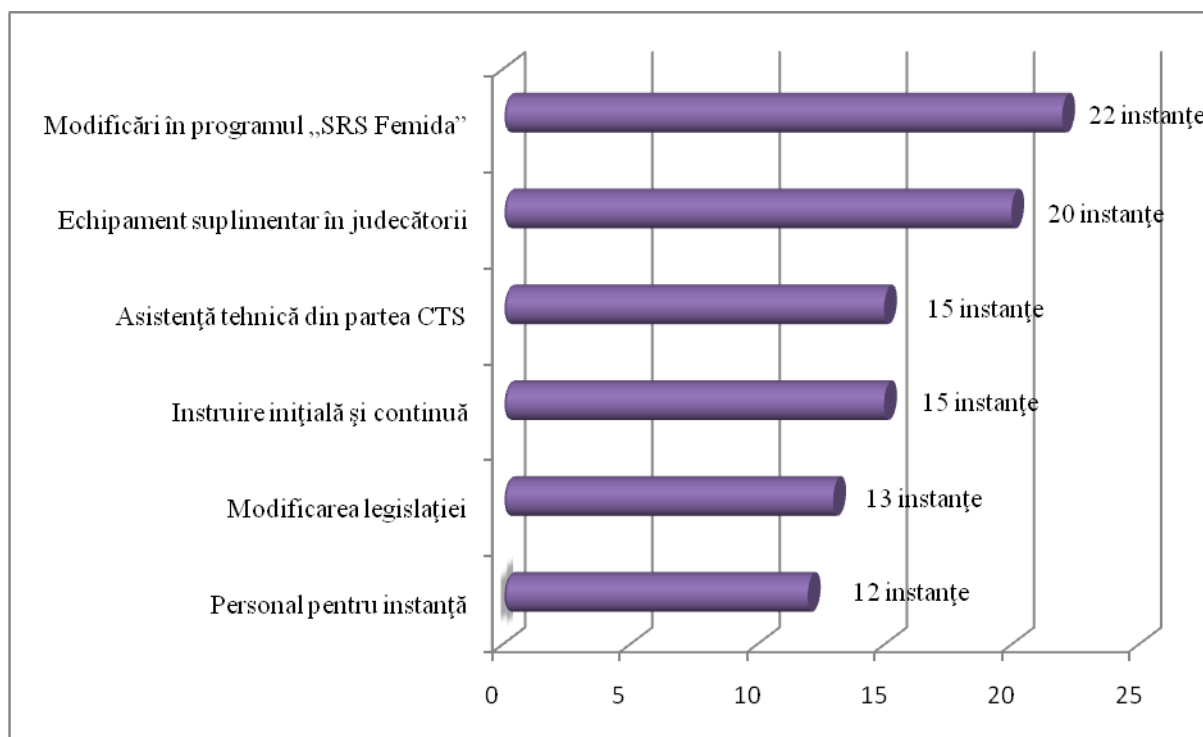
caracterelor românești în partea introductivă a modelului procesului verbal (la deschiderea prin “SRS Femida View”), fapt ce crează mari incomodități la redactarea repetată a proceselor verbale a fiecărei ședințe;

- De configurat legătură între PIGD și SRS Femida cu încărcarea automată în PIGD a înregistrărilor audio a tuturor ședințelor; Importarea participanților din PIGD în procesul verbal în momentul creării acestuia în timpul înregistrării audio;
- De prevăzut posibilitatea corectării și completării ulterioare a numărului și denumirii dosarului în programul “SRS Femida” (foarte folositor în situațiile înregistrării audio a dosarelor administrative ce parvin în instanță în zilele de duminică, zi când nu se face înregistrarea dosarului în PIGD, iar grefierul nu cunoaște numărul de referință care se atribuie abia luni);
- Modificarea, mărirea mărimii fontului în cadrul meniurilor “SRS Femida” pentru a ușura lucrul cu programul de redactare și vizualizare a informației pe ecranul calculatorului;
- Efectuarea modificărilor în “SRS Femida” în scopul asigurării salvării mai multor procese audio pe discuri în format DVD.

Modificarea legislației și a Regulamentului privind înregistrarea audio digitală a ședințelor de judecată (13 instanțe)

- Modificarea și completarea Regulamentului în vigoare cu prevederi privind termenul de păstrare a CD-urilor sau modalitatea de înlocuire a acestora în caz de deteriorare;
- Eliminarea cerinței privind înregistrarea manuală (pe suport de hârtie) a proceselor verbale în favoarea înregistrărilor audio, fie simplificarea cerințelor față de formatul procesului verbal scris care să reprezinte doar un sumar al ședinței, fiind suplinit de înregistrările audio ale ședinței;
- A se exclude sancționarea disciplinară a judecătorilor pentru neînregistrarea audio a ședințelor de judecată dat fiind imposibilitatea înregistrării uneori a ședințelor din motive tehnice - în așa situații judecătorul va emite o încheiere privind imposibilitatea de înregistrare audio din motive tehnice;
- Stabilirea procedurii de arhivare și păstrare a înregistrărilor audio pe server, CD, DVD în Regulamentul privind înregistrarea audio digitală a ședințelor de judecată;
- De modificat legislația astfel încât înregistrarea audio a ședințelor de judecată să aibă loc doar la solicitarea participanților la proces, care să fie informați despre acest drept;
- Se solicită simplificarea procedurii juridice ce se referă la întocmirea procesului verbal în ședință.

**Solicitările instanțelor
pentru optimizarea utilizării “SRS Femida”**

ANEXE

ANEXA NR. 1 – CURTEA DE APEL CAHUL

CURTEA DE APEL CAHUL

Апелляционная Палата Кахул

MD-3909, or. Cahul, str. Ștefan cel Mare, 30 tel. (299) 2 – 55 – 85

15.06.2011 № 4-35/4218

La № _____ din _____

Or. Chișinău
Bl. Ștefan cel Mare nr. 124
Departamentul de Administrare Judecătorească

În scopul verificării corectitudinii și plenitudinii proceselor verbale scrise ale ședințelor de judecată și asigurarea transparenței și eficienței activității instanțelor de judecată, ședințele de judecată în instanța Curții de Apel Cahul se înregistrează audio în conformitate cu Regulamentul privind înregistrarea audio digitală a ședințelor de judecată aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 212/8 din 18 iunie 2009.

În procesul aplicării prevederilor Regulamentului dat au apărut mai multe neclarități din care considerent propunem:

La prevederea p.6.1 al regulamentului: După transmiterea dosarului în arhivă, arhivarul va transmite toate înregistrările audio ale ședințelor de judecată pe purtători electronici, care se vor păstra în arhivă.

Propunem: Înregistrările audio păstrate pe serverul instanței de judecată să fie transferate pe purtători electronici digitali de către grefierul care a efectuat înregistrarea, deoarece grefierul este responsabil pentru asigurarea înregistrării, cunoaște numărul ședințelor de judecată și momentul când dosarul este perfectat pentru transmitere în cancelarie. Grefierul, la momentul transmiterii dosarului examinat în cancelarie, să transmită și purtătorul electronic digital al ședinței de judecată care constituie parte pe dosar, specialistului cancelariei.

Aceasta va fi o soluție pentru cauzele examinate în apel și recurs de către instanțele de apel care, după finisarea examinării, sînt expediate de către colaboratorul cancelariei în instanțele de fond, dar nu în arhiva instanței de apel.

La prevederea p.7.1 al regulamentului: Prin intermediul PCGD, instanțele de apel și recurs care utilizează PCGD, vor avea acces la înregistrările audio ale ședințelor din instanțele inferioare.

Propunem: Deoarece la moment nu este posibil de a avea acces prin intermediul PCGD la înregistrările audio ale instanțelor inferioare, dosarele parvenite spre examinare în apel

și recurs de la aceste instanțe să dispună și de purtătorul electronic digital cu înregistrarea audio a ședințelor de judecată a instanțelor de fond.

Înregistrările pe purtătorii electronici digitali ale ședințelor de judecată a instanței de apel să fie anexate la dosarul dat, pentru orice eventualitate, în arhiva instanței de apel să rămână o copie a înregistrării date.

Considerăm că ar fi o soluție instalarea unui Hard Disc cu volum de 1 Gb cu deschiderea accesului la calculatoarele din sălile de ședințe pentru stocarea înregistrărilor ședințelor de judecată pe cauzele examinate în apel și recurs, astfel instanța de apel să dispună de o copie în caz de necesitate.

La prevederea p.8.1 a regulamentului: Participanții la proces au dreptul la o copie de pe înregistrarea audio a ședințelor de judecată. Copia se eliberează de pe înregistrarea audio a ședinței de judecată de către grefier la solicitarea scrisă sau verbală a participantului contra unei plăți stabilite de Guvern.

Propunem: La solicitarea participanților, copiile de pe înregistrările audio a ședințelor de judecată să fie eliberate de către grefier în cazul când dosarul se păstrează la judecător; de către colaboratorul cancelariei după ce a primit dosarul de la grefier și este responsabil de păstrarea lui până la transmiterea dosarului dat în instanța superioară în instanța de fond sau în arhivă; de către arhivar după ce dosarul este primit în arhivă (înregistrările pe dosarele examinate în I instanță, copiile înregistrărilor aflate în arhivă pe dosarele examinate în apel sau recurs).

Evidența privind eliberarea copiilor de pe înregistrările audio a ședințelor de judecată să fie efectuată într-un registru unic păstrat în cancelaria instanței.

La prevederea p.6.2.2. a regulamentului: După transmiterea dosarului în arhivă, arhivarul va întocmi registrul înregistrărilor audio ale ședințelor de judecată care au fost transferate pe purtătorii electronici și va prezenta registrul respectiv administratorului pentru ștergerea acestora de pe serverul instanței de judecată.

Propunem: Evidența înregistrărilor audio ale ședințelor de judecată transferate pe purtătorii electronici să fie efectuată în fișa acțiunii a dosarelor care deține toate datele generale ale dosarului - la rubrica "alte mențiuni" de către colaboratorul cancelariei la momentul transmiterii de către grefier a dosarului respectiv cu purtătorul digital.

La prevederea p. 9.1.2. a regulamentului: Administratorul este responsabil de ștergerea înregistrărilor audio ale ședințelor de judecată care au fost salvate pe purtători electronici de pe serverul instanței, conform listei prezentate de către arhivar sub supravegherea președintelui instanței.

Propunem: Arhivarul, în baza fișei acțiunilor, să prezinte lista înregistrărilor audio ale ședințelor de judecată care au fost salvate pe purtători electronici administratorului pentru ștergerea înregistrărilor audio ale ședințelor de judecată de pe serverul instanței.

Președintele
Curții de Apel Cahul

Dumitru CHEBAC

ANEXA NR. 2. CURTEA DE APEL COMRAT

CURTEA DE APEL COMRAT

Republica Moldova
3805 m. Comrat, str. Lenin, 177
tel/ fax 00373 (298) 23446

E-mail:apelcomrat@mtc-co.md

АПЕЛЛЯЦИОННАЯ ПАЛАТА КОМРАТ

Республика Молдова,
3805 мун. Комрат, ул. Ленина, №
177

tel/ fax 00373 (298) 23446

E-mail: apelcomrat@mtc-co.md

Просим Вас внести некоторые уточнения и изменения в Решение
Высшего Совета Магистратуры № 212/8 от 18 июня 2009 г. «Регламент об аудио
записи судебных заседаний», а именно:

1. В п.п. 4.2.1 после слов «Для этого», дополнить словами: «за 30 минут».
2. Как быть с дисками CD, когда на них вмещается только 700 Мб, а объем записи в судебном заседании больше?
На какие диски записывать судебные заседания, если объем записи более 700 Мб?
Если записывать на DVD (DVD диски с памятью в 4,7 Гб) , то они позволяют записать только одну запись, а следующее отложенное судебное заседание записать уже нет возможности и в итоге идет большой перерасход дисков. Может быть, сделать возможным, чтобы Femida давала возможность записывать несколько судебных заседаний и на диски DVD? (сейчас записывается только на CD).
3. Внести в Регламент слова о том, что секретарь судебного заседания обязан сдавать дело в канцелярию вместе с дисками.
4. Установить в чем хранить диски.
Указать в Регламенте о необходимости подшивать диски в дело и как подшивать их диски к делу, поскольку они легко царапаются, и при транспортировке дела могут сломаться вообще.

Председатель

Апелляционной палаты Комрат

Е.П. Лазарева

ANEXA NR. 3. - JUDECĂTORIA HÎNCEȘTI

Propuneri de modificare de la Judecătoria Hîncești a Regulamentului privind înregistrarea audio digitală a ședințelor de judecată aprobat prin Hotărîrea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 212/8 din 18 iunie 2009.

Specialist Coordonator

Relatii cu Publicul

Judecătoria Hîncești

Este de mentionat ca capitolul 6 al Regulamentului cu privire la înregistrarea audio a sedintelor de judecata, necesita o reformare, luînd în considerare faptul ca acesta cuprinde niste reguli generale, incommode si greu de realizat. Unul din obstacolele care ar tergiversa lucru intr-u executarea pct.6.2 al prezentului regulament este de fapt verificarea la momentul transmiterii dosarului in arhiva a tuturor ședințelor de judecată , conform procesului verbal, după care transcrierea lor pe un support flexibil, actiune care ar consuma enorm timp, ar scadea gradul de calitate al pastrarii sedintelor si uneori ar fi dublate pentru situatiile cind dosarele au trecut etapele ierarhice superioare.Mai mult ca atit pastrarea acestor sedinte pe un singur support flexibil este în nesiguranța așa cum acesta poate fi deteriorate, rupt, sau chiar pierdut in diferite situații neprevazute. Este de mentionat faptul ca deseori din lipsa de timp la pregatirea salii de judecata inainte de incepere a sedintei înregistrate ,grefierul este nevoit a include numarul dosarului fara a mai indica denumirea acestuia, iar trecerea timpului (așa cum dosarele sunt transmise in arhiva doar la sfîrșitul anului) ar putea duce la imposibilitatea delimitarii acestor sedinte la apartenența dosarului individualizat.

În viziunea mea, este important si util ca la etapa de pronuntare a hotaririi, la momentul inchiderii definitive a procesului verbal, grefierul să transcrie aceste sedinte pe support flexibil, care intr-un plic sigilat este anexat la materialele dosarului pe partea verso, și este transmis cancelariei o data cu dosarul, acest fapt fiind consemnat în registru de transmitere a dosarelor in cancelarie. Pe serverul instanței desigur, sedintele inca fiind in pastrare. Indiferent de soarta dosarului dupa pronuntarea hotaririi/sentintei – CD-ul cu înregistrare audio însoțește dosarul pretutindeni, Instanțe de Apel , Supreme, rejudecare etc, astfel încît la ședința înregistrată sa aibă acces intreg corp judecatoresc dispus sa lucreze pe acest dosar. O dată cu transmiterea dosarelor in arhiva judecatorei, in actul de transmitere urmînd a fi stipulate atit numarul de volume a fiecarui dosar cit si existența discului cu înregistrare audio a ședințelor, iar abea dupa aprobare actului de transmitere, administratorul – stochează sistematizat (luni, trimestre)ședințele de judecata pe intreg an lucrător,copiindu-le pe un support mai voluminos ca DVD-R - care se v-a afla la păstrarea Administratorului, acest fapt asigurînd restabilirea unor ședințe în caz de necesitate, forțe majore etc. Stocarea sedintelor de judecata de pe serverul instanței fiind desemnat strict prin acte aprobate de președintele instanței. Aceasta practica activează în judecatoria Hîncești din momentul înregistrărilor ședințelor de judecată,ceie ce nu a creat obstacole in activitate dar și fiind usor de realizat.